

თანაც მიიხიბა: „ეს გვებდება შენაო“. დაქროლი იმ წამსვე დაეცა და სული დალია. მიზეზი იმ უბედურებისა, როგორც ამბობენ, მტრთა ყოფილა. დამანაშავე პოლიციამ შეიპყრო, რომელიც ებრაელების დუქნის საუკუნოს ძონებში დამალულიყო. გამოძიება წარმოებდა.

სწორედ სული და გული შეგვიწება ამ შემოდგომის განუწყვეტელმა ავდრებმა. ვერ იქნა და ვერ ეკლერსენი ვრთის შიხის დღეს. სიკვდილები საკმაოდ დაიჭირა. არც ჩვენი დალოცვილი ჭაჭრებია სანატრლო ყოფილი. ყველგან ოღობა-ჩოღობაა. წუტა რისთვის უნდათ ჭაჭრებში ხერხების გროვები, თუ ჭაჭრებს არ მოაყრიან!

* ბათუმში: 18 ნოემბერს, საღამოს 6 საათზე, მატარებელმა შუშის მახრის მცხოვრებს ავტოს იონესენიანს, 14 წლისა, მარჯვლად ფეხი მოსწყვიტა. დაშავებული ბავთვის სამხედრო სამკურნალოში გაზავდა.

* ტფილისის საქალაქო სკოლების მასწავლებელი მთავრობამ დაავალა, რომ ყოველი გაკეთილი ქართული ანუ სომხური ენისა შეგირდებმა რუსულადაც უნდა ახსნან, რადგანაც ამ ნაირად უფრო მალე შეისწავლიან რუსულს ენასაო. ამასთანავე მასწავლებლებმა მოვალენი არიან დაწვრილებით ჩასწვრიონ ხოლმე დევიანური რუსული ყოველივე რუსული ქართულსა და სომხურს ენაზედ უსწავლებიან შეგირდებისათვის. ასე თივე ბრძანება მიეცემა სომხეთა სამრევლო სკოლების მასწავლებელთაც. (T. J.)

დაშავებები

როდესაც ჩემს წვერს გვხვდა კვადება, სხვადასხვადასა ამ გვესმელებოდა მათგანს მოუვადონ.

ოსმალური ანდაზა

**

საინათებს შორის მინდაეს ვერ გავიდავ, თან რომ თავ-მომაქონებია ან ახლავს.

ლაროშეფთა

**

ხა ქვემოთრომებს.

ეს და სხვა ამ ვეგირ ფიქრები ათა სობით ირეოდა ჩემს თავში. თითონაც არ შემინიშნავს, როგორ ავტოდნოლი ჩემს ბინას და უტეხისავე მქენა პირი. ის არც-კი მწყურია. აქ კეთილად ვეფულებოდა, რომელიც ამისთანა შემთხვევაში სწორედ გაკვირვებს ტალკვისა ჩემთვის, სევის მაღამოა. მისი აზრიანი ცხოვრება, დალაგებული სიტყვა-პასუხი, სპეტაკი სული მეცნის პატიოვანებს, სევისა უკუ მყრის, რწმუნას მიმტკიცებს და რაც უნდა უიგებლბას ვეფუოდ, რაიმე ცხოვრების საგანს მიიწვ მიპონინებს ხოლმე. ამიტომაც ასე მიწვედა ამ ემად გული მისკენ. სწორედ შუა ვახანდ ვიქმენობდი, როცა თვლი შევსწარ ერთს გაზავარდინთან დუქნის ბოძზედ გაკრულს შეშდევს განცხადებას: „ვეკრულბო ზომიერ სასყიდლით მეტრიკის მოწმობის გამოქნას, ახანაობის დროსებში ამტკიცებას, განქორწინების და იმთა სასულიერო წოდებაში შერიცხვას, ვისაც პაპა ან პაპის პაპა მღვდელი ჰყოლია, მაგრამ დროთა ვითარების გამო ამ საბატო წოდებ-

ება ვალის გარდასდა, შირ-ფერობა-კი—ჭრამბა.

ქართული მთარბი

შეშლილია, დრამა 3 მიქმედ, თარგ. ვ. ა. აბაშიძისა. დაქველი ოჯახი, კომედია 3 მიქმედ, თხზულება ვ. ნ. სულდანიანისა.

ქართველმა საზოგადოებამ გუმინწინ, ოთხშაბათს, 17 ნოემბერს, მრავალად მოიყარა თავი ქართულის სტუდენტის საუკეთესო ტენიციების არტისტის ვ. აბაშიძის პარტისკომედიად. მთელი თეატრის დარბაზი სასიყვარულო სკამი-კი არ ეტებდა, ჩვეულებისამებრ. ხალხს, ხალხი ეტებდა სკამებს და ხალხი ვერსად ეტებდა თვისუფალი, იძულებული შექმნილიყო გასავალ-გადასავალი გზები დაეჭირა და ფეხდადგომა ყოფილიყო. სულ ოცობა, ერთი ასი სული მიიწვ გაბრუნდა უკან უბილეთობის გამო. ასე წარმოდგინეთ ჩვენი საუკეთესო ოჯახი, თვად-ახანურობა-კი მრავალად იყო, მთლად დაეჭირათ ლოყები. გუმინწინდელმა საღამომ გავეხსენა ამ თაობად, თორმეტობე წლის წინად გამართული ქართული წარმოდგენები, როდესაც ტყვა არ იყო ხოლმე თეატრში და საზოგადოება ყოველს წარმოდგენაზედ სიამოვნებით დადიოდა. ამასთანავე დარწმუნებული ვართ, რომ ვ. აბაშიძის ბუნებრივად დამსწრე წარმოდგენა არ იქნებოდა მინანული წარმოდგენაზედ დასწრებისა, რადგან კარგს სტუმრებს კარგად დაუხვდნენ ჩვენის სტუდენტის საუკეთესო არტისტები და წინ მასწავლებლის გულ-უბოძობით გაუშლეს თავისი ნიჭი, ცოდნა და უნარი.

პირველში წარმოდგენილ იქნა სამ-მოქმედნიანი დრამა „შეშლილია“, არა ერთხელ ნათამაშევი ქართულ სცენაზედ. პიესამ, ბნ ალექსი მესხიშვილის წყალობით, რომელმაც საოცარის ხელოვნებით ჩაატარა სტა. ბენინად გარღვივის როლი, მშვენიერად ჩაიარა და საკმაოდაც ასიათენა საზოგადოება. ბნ უტირად-რა ბნ სემიონიძეს ექიმ პარარისონის როლში, თუმცა ამ როლში ყოველთვის ბნ აბაშიძე ვი-

ბას აღარ ეტყობის. ამ განცხადებაზედ ხელი ეწერა ვილაც მამუკა ბრძანებს, სოფელ საკრებოში მცხოვრებს. მეც შეეუბნე ამ სოფელში. აქ კიდევ უფრო ბივი გავიგე ხრეკაძის შესახებ. გავიგე, რომ ის, როგორც სხვაზედ შეშლებული, ხელს უშარბავს ხელ-მოკლე კაცებს, მისი ვექსილოპრობანი ობობას ქსელივით ეღებოდა სოფელს და უზომო გაკვირებას ათავიანებს თავს ბეზავ საკრეკივით ხრეკაძის მიერ გამოსვლით თაქში. გავიგე, რომ ბეგის ახანურობის და სასულიერო წოდების მეტივით უკანასკნელი საღსარი გასაოკლა ცხოვრებისა და ახატობის საცვლად უხვიდურს სიღარიბეს მის-კა კლანჭებში აფიცი მსხვერპლი; გავიგე რომ ხრეკაძე ზნუნობასაც არ შეაკლიობს და საშინლად სდევნის ყველას, ვისც-კი ცოტად აღნიღო-ფური ნაწერწკალი უღვივის გულში, ვინც უმეცრებს თვალს უტეხს და უღონოს ჰქონავს. ყველაზე მეტად ეჯავრება თურმე ადგილობრივი სკოლის მასწავლებელი, რომელიც სულ იმას ეუბნება ხალხს: ნუ გეღვინებთ ხრეკაძისთან კაცებს, თქვენს

ნახავს და იმის უკეთ წარმოდგენის ჩვეულები ვართ.

მეორე პიესა—დაქველი ოჯახი—ვერც რამდენიმე წელიწადია ჩვენს სცენაზედ არ წარმოდგენილია, თუმცა საუკუნოდ არის დაწერილი, ნამდვილი სურათია ჩვენთა ვაჭართა ცხოვრებისა და ავტორს ვეგირ მომქმედი დიდის ნიჭითა და ხელოვნებითა აქვს დახასიათებული. პიესის ნაკლი ის არის, რომ ცოტა გაკვირვებულია და დიდი ადგილი აქვს დათმობილი შვე ჩაქერებულ სიტყვებს გეგ-მოხსნას, რომელიც პიესის ნასკვის შევკრასა და გახსნას არაფრთა ჰველის და არაფრით ეხმარება. თუმცა მომხდენისის პიესა თავისი როლი არა ჰქონდა, მაინც დიდის მოხერხებით ჩაატარა დრამატისმით სხესე როლი გულბაბანი ოსფისი და ამით ნათლად დამტკიცა, რომ ნიჭი ყოველისევე დაბოკლებების გადამოხავე ძალაა, თუმცა, რასაკვირველია, უფრო სასურველი იყო თავისი საუკეთესო როლებში გვეხნა ბნ აბაშიძე. ბნ აწყურველი, როგორც მოსალოდნელი იყო, მშვენიერა იყო გეგ-მოხსნა როლში, სალომე უნაკლოვად და ჩვეულებრივს ემშობ დაგვეხნა თვალ-წინ ქნა გაბუნა-ცვარებმა, მაქსიმედ, ნაკლის როლში, დღად უსტრბად და თავისი ხტუნვა-უქტრებში ზომიერებას აქარბება. ცოტა არ იყოს კოლორად ატრევიე ქნი ტარილიშვილისა ქალის როლში და, ამას გარდა, ძალიან ცუდად მოიქცა, რომ მესამე მოქმედებაში სტუმართა შორის გამოვიდა, რადგან ბეგის ასე ეგონა, რომ ქალი და სლომე შეჩვიებულიან და სტუმრად იმასა სწევიაო. დასასრულ სიამოვნებით ადვილნიშავდ ოსფისს მიმდის სახის როლის აღმსრულებელს ქნს ჩრქულებიშვილისას, რომელსაც მართლა რომ დღად ეტეხება მომხდენილ დედ-კაცების როლი და ისე ცხოვლად და ღამზად ჩაატარა ეს როლი, რომ უკეთესად სასურველი აღარ არის.

როგორც მომხდენისის, ისე ბნ დევესი-მესხიშვილისა და ქნს გაბუნას საზოგადოება დიდის აღტაცებით დაუხვდა და ყოველს მათგანს ხანგრძლივის ტაშის-ცემით მიგება.

ნათლად გაუფრთხილდით, ეს წყით და დავით ნაბოვიანი გრამები თქვენს შეშლებებს წარმატებას მოახმარებ; ნუ გავიწყდებათ, რომ გონიერად და ზნუნობით უჭიხით აღმანი, სიამოვნების გზაზე მთარბულ და ფაფის საშობლოს მოყვარული უდიდ-ვეგროდაც დიდა, თუ თქვენ შეივლიდ ბრიყვები იქმენიან, მამასხლად ნაყიდი ღირსებაც ვერაფერს უშველისო.

ავტორი ხრეკაძის ბინაც მანქანაზედ მეტად ვანიერს ცხოს ამწვენებდა კობზად მორთული, ფერადის საღებავებით შეღებლი მეტად ფართო სარკი, დიდის ფანჯრებით, დიდის სიხით; ფართო ოთახებით და ფართო აივანზედ ღინჯად დაზოხზონად ლიპიანი, მეტად გავანერებული პატრონი თვისის ჩასუქებული მეფედლო. აქვე მოათამაშე ბავშვთა-კი რაღაც გასიყვებულ ვაჭარებზედ შეგნება და ამ მილიონები გრჩება? ერთი ძველი ნათლად ხრეკაძე დინანბა. ან-კი რა საკვირველია? მაგალითს განა ცოტა შეშულიან! ბავშვი არა, საკმაოდ

ბნ აბაშიძეს მიართვის ვერცხლის სათოუნე, ნაკერი ბალიში და ერთი პაწა ტუკობა, ღვინით სავსე, ლამაზად მორთული და მოკაზმული ფლარუნებითა, ღვინებითა და შევერცხილის ყანწებით.

გარდასწავლი

ქოქისკონდონი

მიხიში, ნოემბრის 15. წელს ქიზიში საშუალო მოსავლი იყო სულდანი. ყოველად კიდევ ხალხს ეს მოსავლი, მაგრამ ქვეყნის ქაზი მოვებე-მოვებეებმა გამოაკლეს ხელოვამ. ამ მველფავ ნადირებს ას-ას ურმიანი ბელლები—როგორც ყოველთვის—ამ ემადე გატერებები აქვთ; ორიოდ თთვეც—და ჩალის ფასად ნაყდს ქირანხულს მამასის-მლად გაანადღებენ ისევ იმ ოფლის მღვრებზედ, ვისეგანაც ნათლად ფასად გამოუვლევნიათ ათასიარის ხრიკთა და ოინით. ჩვენს კურთხულს ქიზის ჯერაც არ მოსდგამია მეცხრე-ცხულის საუკუნის ნათელი ქეშ-მარტებისა; დღესაც ამისთანა ვეფ-ბატონები ყოყონამენ და უბე-ცხულის შეტარებლობით ატრევიებენ ბეჩე ხალხს: ვის შეუძლიან ჩვენზედ ვე დაამტყნაონ, ციმბირს იქით გავაცილებთ და სხვ. მოვებე-მოვებეებისგან ხალხის ძარცვა-გლეჯის სასტიკად ამკრალველი კანონი კანონად რჩება და ისინი-კი ისევ და ისევ მგელუკაცობენ. ნეტავ რა ღონისძიებით შეიძლება მოვს-პოთ ეს ქვეყნის ქონების დაღუპავი ქოქ-ვარამი?

მეორე ღვთის წყრომა კიდევ ეს არის, რომ დიდ საუფლო დღესსწავლულბეშა-კი ვერ დაინახოს სოფლებებს ეკლესიებს; ამის მაგიერ სამიჯობებში ბურბურებენ დედ-ღამე და ღვინო-არყისგან გონ-დაკარგულბე იქ ატაოვლებთ თავიანთ უკანასკნელ გრამს. ან კი ვინ არის პატრონი კვირა-უქმე დღეს სამიჯობებში კანონისამებრ და აკეთინობ წირვის გამოსვლად და უცი ხალხს უფლებდენ. უკანასკნელი მათის ნამაზობს? უკოხხად ემწაწილებს და ის იყო მოთხრობა კიდევ დასწრულბეში. სოფლებში აღტაცებაში უკოხხა ამ მოთხრობაში იქი ხელოვნურად დახასიათებულს მღვდელს. — ბიჭო, ნიკოთავ, სწორედ შენს მღვდელს ჰგავნებთა ეს დალოცვილი, ნიში მოუჯო ერთმა მკრალს. — ჩემს მღვდელს, ღმერთი უშველი იმას! იმან ძმობა აღდებულს წყალობთ რომ მომიხსროს, სამხრის ფული მოაგონებდა და მგონი კედეც გადამიბიძგებს შვე მორბენ. — სამხრის ფული თვარა შენ რომ მილიონები გრჩება? ერთი ძველი ნათლად ხრეკაძე დინანბა. ან-კი რა საკვირველია? მაგალითს განა ცოტა შეშულიან! ბავშვი არა, საკმაოდ

ბის ოდნავ-და მვეტავ ადამიანობას-კი გულის თქმანი აქარწლებენ. ერთის სიტყვით, ხალხი იღებენ, არა თუ მართლ ქონებრივად, გონებრივადაც, ზნეობრივადაც და მეთა-ურნი-კი ახსნა სხანას ხალხის მოსაკეთილგონიერებლად. მანაც ვეფუცება ცხადად საკართველოს სხვა ყუბუნე-ბშიც. ხალხის უმრავლესობის ყურს—გარდა სირვეგენ-ბორკტებისა—კეთილი არსადამ ესმის. ნეტავი რა გზით უნდა გუშველოთ ხალხის გონება-ზნეობის ასე სავალაოდ დაქვეითებას?

X-X

ა ბ ა რ ა

(შეშვეი)

აქარა-სი ისევ დედაკაცობის მიღებულ გვექნდს. ღვინო-კაცობა უფრო ძველის მიმდევარია და იმს უფრო ახსოვს, რაც ყოფილა ამ ქვეყანაში ოდესმე. ოსმალბა, ენა ოსმალბა, ზნე-ჩვეულება ძალიან ნაკლებად არის გავრცელებული მათ შორის. ან-კი სათლად უფრო სახშირ არიან მიმეცხრე-ცხულის მწაწილად და ამის გამო თუ ესმით რამე, ისევ ქართული, თუ ზედადენ ვინც, ისევ ახლო-მახლო მეზობლებს, ისევ უფრო დედაკაცობას, ვიდრე მამაკაცებს, რომელნიც ხშირად დადინ შორეულ სოფლებსა და დაბა-ქალაქებში, არიან გარათორი სხვა-და-სხვა საქმებში და, როცა შინა სხედან, მაშინაც სამლოცველოში, ან კიდევ ბოლბებთან, ბოჯბებთან ატარებენ დროს მუსიკას. ბოჯა-მოლბებისგან-კი სულ ერთ-თავად ის ესმით, რომ მოსლემინობა კარგი სარწმუნოებაა, ვიკურები უნდა გვეჯავრებოდეს და სხვ. ერის ღვინო-კაცობა, რომ მე ვიფიქრებ მათს სოფელში, ქრისტიანი კაცი. გახმარებად ძალიან და ეთქვა, მიღობა-და ღმერთს, მე დროსაც მოვესწავითო. ასე გამოვიჩინე მამა-პაპათავან, რომ დრო მოკა და მოკლენ აქ ქართველები, ქრისტიანები და ის უნდა ეცალას ჩვენი სოფლი ერთავა დაუხვდეს. ისინი-ღა თუ ილოცვენ ჩვენთვის, თორმე ჩვენის მომავლის იმედი აღარ გვაქვსო.

*) იბ. „ივერია“, № 250.

სიტყვა ნიკოლოზ პირველს.

— რავეცი, ძმობ, ამ არჩევებს (მღვდლის ულუფასა ჰქვიან) ძალიან ზიდავს შინ და სხვა მე არა მინახვს-რა მისგან. სხვას რომ არაფერს მომთხოვენ, თუნთრებუ (მსუქნი) ცხვირის სორს მეც ძალიან კარგად მოვიტო, თუ ვინმე მომართმებს.

— რა გამოვიდა, ჩემო ძმობო! კაცი დაიბადება მადლიანი, თვარა სტავლა კი არ გაკეთებს კაცს. აი მამუკა ხრეკაძეც ნასწავლი კაცი, მარა ის რომ შერება, იმისთანა საქმე ბრუყსაც ნუ აქწენიან: ტყავს აძობრას ქვეყანას, ტყავს სიქვა ერთმა მათგანმა. — ნასწავლი-კი არა, ის არ გინდა რა სტრეტონი იგი, ლოქად აღდო ტფილისში და აქ-კი პაპალაუშობს; ჩვენისთანა ბეჩეებთან, ჩემო ძმობო, ყველა ფილოსოფოსია. მე თუ მკი-ნახავთ, მაგი პრივატორში იმსავლენ-ბია“, საცემბრობა, მაგრამ სოფელი ყურავა და უტირს. ტყუილა-კი ვრეწებებს უკანად; კიდეც „სოფელი-ნოვო“, ოხვრით დაბობლოვა მორბენ. (დასასრული იქნება)

ქობულეთის შემდეგ აქაობაში უფროა გავრცელებული ქართული ენა. ქართული, რასაკვირველია, უფრო დღევანდელმა იქის კარგად. წერბარის ციხის ციხის ირგვლივ, თუმცა აქეთ მიანდ უფრო ბევრია იქის, ვიდრე სხვაგან სადმე მანამდე ქართულში; ქობულეთის გარდა. აქაობაში სცხოვრობენ ბევრი ბერძენიძენი. ერთს ბერძენთაგანს შვილები სტამბოლში გაუგზავნა სასწავლებლად. 1879 წლიდან იქ თორმეტი არიან ყმა-შვილები. მათს დიდი-დიდესს ძლიერ მიზიდნენ მათი ნახვა და წასულა სტამბოლში. თან ეწინააღმდეგებოდნენ, ვით თუ ჩვენ შვილი-შვილებმა ქართული აღარ იცოდნენ, მე ოსმალური არ მესმის და როგორ-ღა უნდა ველაპარაკოვო. ძალიან ვაპირებოდა, რაკ ენაზე შვილი-შვილები და დარწმუნებულიყო, რომ ქართული არ დაბეჭდვითაა. შვილები, ეს ოსმალური რომ კარგად ვისწავლიათ ლაპარაკი, წერბარის ციხის მონაწილე რაღაც ეუბნებოდა. როგორც, ვაკიკებობა ეძღვნებოდა, განა ჩვენებური ანაწინი აიხსოვება, რომ არ არის, მე თითონ ვიცი, ქართული ანაწინი ჰქონდა. მიუწერია დიდი-დიდესს სახლში წერილი შვილთან, მიწოდებ ანაწინი და გამოგიგზავნეთ, უნდა ქართული ვის წავლი ჩემს შვილს შვილთან.

შვილი ამდგარა და გაუგზავნა 4 ცალი «დღეა-ენა» და ჩამდინეი წერილი ქართული წიგნი.

ბ. პ. (შემდეგი იქნება)

ჩაის პლანტაციები აზიისა-კავკასიაში.

გაზეთი „Ноб. Вр.“-ში აწერილია მოგზაურობა თავად ვიაზესკისა, რომელმაც დაათვალიერა ჩაისის მამულები იმ აზიის, რომ საუფლისწულო უწყებამ შესიცილეს და ჩაის ბუჩქები გააშენეს.

ეს ახალი საქმე დიდად ახარებს რუსებს და იმდენ აქეთ, რომ ათობდნენ მილიონი მანათი შეყვანება იმ საბოც მილიონი მანათიდან, რომელიც ეხლა ჩაისის სასიყიდლად მიდის საზღვარ-გარედ.

თავადი ვიაზესკი ბათუმიდან რკინის გზით გაემგზავრა მახინჯაურამდე. აქედან თავადი და მისი ახლა ცხენებით ჩაქვისკენ წავიდნენ. სამხედრო გზიდან ჩაქვის წყალის ხეობას შეუღდნენ. აქაური ჰეა და მცენარეულობა, როგორც ჰეა, ისე ნათესი (უფრო ბრინჯა სესენ, რომელსაც მორწყვა ირგვითად უნდა) აიპონისას ჰგავს. ჩაქვის ხეობას ჩრდილოეთისა და აღმოსავლეთის მხრივ მთები აფარებია; ტყით შემოსილია, და იფარავს ძლიერ და მტკიც მანქანულ ქარისაგან, რომელიც დასავლეთ საქართველოში ჰლუპავს მცენარეულობას. სადაც ეს ქარი ჰქრის, იქ ჩაის გაჩენა შეუძლებელია, რადგან იქ წინააღმდეგაა ფოთალი სცივდა, ხეება და სრულიად ფუჭდება. ჩაქვის ხეობაში-ქი, სადაც არც ძლიერი ქარი იცის და ჰავეც კარგია, ჩაის ბუჩქმა ჩინებულად უნდა იზაროს.

აქვე მტეი არ იქნება გავისხნობა ჩაის ბუჩქის ისტორია ინდოეთსა და ცვილონზე; სადაც ჩაის მოყვანის საქმე ეხლა კარგად სწავრობენ. სწორედ იმ დროს, როდესაც ჩაის გაშენება დაიწყო ინდოეთში, თავად ვიან-გან-განისა კავკასიაში გაჩენა დაიწყო.

გშენებინა ჩაი და საცდელად რამდენიმე ბუჩქი დაიბარა ჩინეთიდან. ის გვიჩვენებს, რომელსაც ორასი თუ სამასი ბუჩქი მოჰქონდა, გურჯის ნაპირს დევიჯანა კლდე და დაიღუპა. ჩაის ბუჩქი ზღამ გამოიჩინა და ამ ბუჩქიან გან რამდენიმე თავად გრიგოლ გურიელმა დარკო თავის მამულში, თუმცა არ იცოდა, რა მცენარე იყო. ოთხმდე ბუჩქმა იხარა კიდევ და ეს ბუჩქები თავად გორანცივის ბრძანებით ოსურგეთის საბოტანიკო ბაღში გადაგზავნეს. მალე ომიც დაიწყო 1853—1856 წლებსა; რუსის ჯარმა მიატოვა ოსურგეთი, საბოტანიკო ბაღი განადგურდა. ორი ბუჩქი თავად მიხეილ ერისთავმა ს. გორას გადაიტანა, ეხლა ერთი ბუჩქი-ღა არის. ჩაქვის მამული 16,000 დესტინაა. აქ 5 სოფელია, 1000 დესტინაზე დასახლებული, 181 კომლი. მცხოვრებნი მოჰყავთ შური, ბრინჯი და სხვები.

საფურ ჩაქვიან ბან და ალფონს შუდენია დიდი მამული და იმეოთა მცენარეები გაუჩენია: **Criptoms in Japonica. Criptomera elegans.** კვიპაროსი ღე ეკვალისტუსი. მომავალში აქ მშენებრი მასალა იქნება გემებისა და უმეკელია ეს ადგილი გემების აგების საქმეში პირველ ადგილს დაიკავებს რუსეთში. აქაც ხარობს ახალი კამელოა; ფორთოხალი და სხვა იაპონიის მცენარეულობა. საუცხოვო ქვეყანა!

ეს მამული დიდს ყურადღებით დაათვალიერა თავადმა ვიაზესკიმ და შემდეგ ბან ა. ო. სტოიანოვის მამულში გაემგზავრა. ბანს სტოიანოვს 10—12 დესტინა, სადაც წინად შეუძენველი ბუჩქნარი იყო, მშენებრი ჰქონდა გადუქცევა, რომელიც ზღვას დასჭერებს. აქ შრავლ ნარი ხე და ხეხილია გაჩენილი, ხოლო ვაკრულ ანგარიშით-ქი არა, როგორც ბან და ალფონსის მამულში.

აქედან თავადი ვიაზესკი დაიწყო ბან სოლოცოვის მამულში, სადაც მთის ფერობაზე, თიხან ნიადგაზე ჩაის პლანტაცია არის გაშენებული. 500 ბუჩქი ნახევარზე მეტი ეხლა 2—3 ფუტის სიმაღლეზედ გაშლილია. ჩაის ბუჩქი ძალიან ჰგავს კვილიას, როგორც ფოთლით, ისე ყვავილითაც. ამას წინად ბან სოლოცოვის მამულშია ჩაის ბუჩქი მთელი მოგზაურობითა, რომელიც საქმარისა 20,000 ბუჩქის მოსაშენებლად. სექტემბერში ჩაის ბუჩქი ჰგავდა და განახლებულზე, იმედა, ჩაის პირველი მოსავალი მოიკრიბოს, ამა მაშინ გამოჩნდება, რამდენად იქიან ჩვენში ჩაის ფურცლის გახეობა.

ბან სოლოცოვის პლანტაციამ დაარწმუნა თავადი ვიაზესკი, რომ ამ მიდამოში ჩაი მშენებრიად იხარება და რაკ ეს ამბავი უტყურობა, უმეკელია, გამოჩნდებიან კაცები, რომლებიც ჩაის გაშენების საქმეს ხელს მიჰყოფენ და მალე რუსეთი საკუთარი ჩაის დასწავს.

დასასრულ თავად ვიაზესკის მოგზაურობის ამწერი ამბობს:

დროა, დროა — მივხედიოთ ამ კურობეულ საქმეებს და იქ წესი დარგი დავამყაროთ. საქარია მხოლოდ მცირეოდენი მსურველობა გამოიჩინათ, რომ ერთი ასა და ათასა და ათასა და ათასი ჩვენის შრომა.

აზრების ფიზიკური განვითარება და აღზრდა

(ლექტორი პროფესორის ლესგავტისა)

11 ოქტომბერს პროფესორმა ლესგავტმა პეტერბურგში წაიკითხა ლექტურა შესახებ ბავშვების აღზრდას. ლექტორმა ჯერ განმარტა, რა არის აღზრდა, სწავლა და განვითარება.

აღზრდას ეკუთვნის ყველა ის გარემოება, რომელიც საქარია ყმა-ვილის ენერჯისა, შრომის სიყვარულისა და თვით-მოქმედების შემუშავებისათვის. აღზრდას ორი მხარე აქვს: ფიზიკური და ზნეობრივი.

სწავლა გარდაცემა ყმა-ვილისთვის იმ ცნობათა, რომელიც უკვე შეგავსებულა. აღზრდა საქმე ოჯახისა, სწავლა—სკოლისა.

განვითარებას საგნად აქვს შესუსტოს აღმინაში პორტუგის გრანობანი და გასულიეროს სურვილი განვითარებისა და იდელების მისწრაფებაში.

შემდეგ პროფესორმა სთქვა, რომ ყოველად შეუძლებელია ყველა ამ მხარის ცალკე-ცალკე განვითარება. განათლებულ კაცის ქცევა მოუფერებელი არ არის. ხოლო ბავშვს რომ დაეცქერდეთ, მისი განვითარება შედეგია. ბავშვი აკვირდება ყველაფერს, რასაც თუ გასწავლა შეეძლება, შემდეგ სცდილობს ეს ნახაი თითონ გაიმეოროს. ნახა, მაგალითად, ბავშვმა ცხენიანი კაცი. ჯერ აცქერდა ამ კაცს, შემდეგ თითონ ჯაღს დაეკენეს და მხოლოდ მერე ჰკითხავს ხოლმე უფროსებს, ესა და ეს რასა ჰქონდა. ეს დრო საუფრთხოდ დრო არის ყმა-ვილის აღზრდის დაწვევისთვის. რასაც ბავშვი ოჯახში შეიკრებს და ისწავლის, იგივე მიჰყვება სკოლაშიც. ამიტომ საქარია ვეცდეთ, რომ ბავშვს მეტნობირობა შეჩერეს. ყოველად შეუძლებელია ბავშვის მიწით უნარი დაკვირვებისა. ამიტომ სწავლით საქარია არ არის, დაუბნობთ ბავშვს მეტნობირობა და ამოიქმნება ყოველივე ცლა, ბავშვმა დაკვირვება ისწავლოსო. ძლიერ ცუდად იქცევიან უფროსები, როცა ბავშვს უჯავრდებიან ხოლმე მაშინ, როდესაც იგი დიდს მეტნობირობას იჩენს. ბავშვი ყოველთვის ჰპაძას უფროსების ქცევას. სკოლას-ქი ასეთი დიდი გავლენა არა აქვს. ოჯახში ბავშვი ისეთს ზრესა და ჩვეულებას იჩენს, რომელიც ხშირად სიყვარულამდე შეჩერება ხოლმე. სკოლაშივე ბავშვი იზრდება გონებრივად და ფიზიკურად. ცხადია ამიტომ, რომ ეს ორი საგანი—ფიზიკური აღზრდა და განვითარება მეტად დაკვირვებულთა ერთმანერთთან და ერთს მეორეს ვერ მოაშორებთ.

დაკვირვების შემდეგ ბავშვი თითონ სცდილობს შეფრთხი ყოველივე რაც მის გარშემოა, ადარებს ერთს საგანს მეორესა, გამოჰყავს თვისი დასკვნა და სცდილობს მიუხელოვდეს სიმართლეს. მაშინადაც, ფიზიკური და გონებრივი აღზრდა მეტად ყოფილა ერთმანერთზედ დაკვირვებულთა.

დასასრულ, პეტერბურგში ლექტორმა სთქვა, შემდეგს ლექტორმა განგებრტა, რა მნიშვნელობა აქვს დასავლეთ ევროპის სკოლას ბავშვის განვითარებისათვისა.

ხორცი და მცენარეული

პროფესორმა თ. თ. ერისმანმა 11 ნოემბერს წაიკითხა მოსკოვში ლექტურა ჰიგიენიდან სასმელ-საჭმლის შესახებ. პირველად პროფესორი შეეხა საქმის იმ ნაწილს, რომელიც სხვა-და-სხვა მარილს შეიცავს, და აგრეთვე იმ ნივთიერებას, რომელიც საქმელს გემოს აძლევს.

მარილი აუცილებელ საჭიროებას შეადგენს ჯანმრთელობისათვის.

ოთხეხუთი, ისეთი საქმელი ნაკვეთი, რომელიც ყველადაირი საქარე ნივთიერება ყოფილა, და მარილი-ქი არა, იმ ოთხ-ფიხზედ მალე მომკვდარა, რომელიც სრულიად უსაქმლოდ დაუტოვებიათ.

რაც შეეხება იმ ნივთიერებას, რომელიც საჭმელს გემოს აძლევს, ის მხოლოდ მადის ამშლელია და იმ ძალით გამამხნეველი, რომელიც თვით სხეულშია. მაინც და მაინც გემოვნებას ისეთი დიდი მნიშვნელობა აქვს ჩვენს ცხოვრებაში, რომ, თუ არაღმეგობრად ამისთანა ნივთიერება გადაჭარბებით მიერთა კაცი და უნდა გადაევიოს, მაშინ მის მაგიერად სხვა ერთ უნდა იხმაროს. მაგალითად, რომათობის პასახობად ღებებები უნდა დაიკეთოს და საჩივრი ანუ სხვა რამ ამისთანა დაარსდეს.

რა უფრო შემგოა სხეულისათვის, ხორცი თუ მცენარეული? ამის შესახებ ლექტორმა სთქვა: რაკ-ქი ხორცი სხვა-და-სხვა გვარი ნივთიერებაში იხსა სხეული ავიღოდა შეითიე-სხვს ხოლმე, მცენარეული საქმელიდან კი ითვისებს მხოლოდ მცირე ნაწილს. ამისათვის დიდად ვასაქარია მარტოს მცენარეულით საზრდობაში. მაშინადაც, ვეგეტარიანების სწავლა იმ დრომდე უნებელია, ვიდრე ბევრს მომხრებებს იზოვიდეს. იაპონელები და ჩინელები, ანუ იტილიენნი, რომელიც ვითომ მარტო მცენარეულით იკვებებიან და ჯან-მრთელნი-ქი არიან, ამ აზრს დაამარტველ მაგალითად არ გამოდგებიან, რადგანაც ისინი მცენარეულის გარდა კვერცხსა, ყველსა, თევზსა და სხვა ამისთანაებსა სქამენ. ამისთანევე საყურადღებოა, რომ ის ერი, რომელიც მცენარეულითა გამოდის, ბევრად ჩამორჩება ხოლმე იმ ერს, რომლის საქმელი მრავალ-გვარია. მაგალითად, შეადარეთ მესქია, რომელიც მცენარეულითა საზრდობისა, და ჩრდილო-ამერიკის მტაცებნი, სადაც უმოაგრესი საქმელი ხორცია.

ამ რვავე ჩვენ იმ აზრს უნდა დასავლეთმა, რომ მცენარეულიცა და ხორციც უფროდ საქარია ადამიანის ჯანმრთელობისათვის.

ი რა ნივთიერებისაგან უნდა იყოს შედგარი საქმელი: 130 გრამი ცლა, 80 გრ. მსუქნეული და 500 გრ. ნახარობიანი.

სრულიადც ერთი და იგივე არ არის, რაგვარ საქმელია უნდა შეითიოს სხეულში ეს ნივთიერება. მცენარეულითაგან თუ ხორცისაგან. ამ მხრივ კარგი იქნება შევადაროთ სხვა-და-სხვა ხალხს.

მიუნხენის ინტელიგენცია ხორცისაგან იღებს საქარე ცილს. გერმანიის მუშა-ქი მხოლოდ ნაწევარს ხორცისაგან იღებს და ნახევარს მცენარეულითაგან თუ ხორცისაგან. ამ მხრივ კარგი იქნება შევადაროთ სხვა-და-სხვა ხალხს.

სრულიადც ერთი და იგივე არ არის, რაგვარ საქმელია უნდა შეითიოს სხეულში ეს ნივთიერება. მცენარეულითაგან თუ ხორცისაგან. ამ მხრივ კარგი იქნება შევადაროთ სხვა-და-სხვა ხალხს.

82% მცენარეულითაგან. ქალბის 70% ხორცის ცილა ჰხდებოდა წილად და მარტავში ხომ 1% ზედ მეტი არ-ქი. გლეხების სახრლო მუშებისაგან ცუდია. ყირიმის თათრებში-ქი ამ მხრივ თითქმის გერმანულ მუშებს უდრია: იმათში საქმელები 40% ხორცის ცილაა.

ნარკვეთი

(ყურანლა-გაზეთებში)

ყურანლა „Образование“-ს უკანასკნელ წიგნში დაბეჭდილია წერილი ბან რადეკის იმ ბავშვების საცოლავ მღაღამარობის შესახებ, რომელიც სხვა-და-სხვა სახეობის ნივთიერებში დიდს ჯავახთან ერთად იტანენ შიმშილსა, წყურვილს, სიცივეს და ცემა-ტყემა-სა-ქი.

მართლაც რაღამ არაფერს ვეცდილობდა და ვბრუნებოდა ამ საცოლავ ბავშვებისთვის, სწერს გაზეთი „Рус. Мнзნი“-ი. ჩვენს სახელმწიფოში არსებობს პირატული მფარველი საზოგადოება, არსებობს კანონები, რომლის ძალითაც უკმაფლოა ფრინველი ბარტყების ხოცა, სახელმწიფოში მომუშავე ბავშვები-ქი ვერ დაგვიფარავს საცოლავად.

ჩვენ ვითომ შემდეგი მაგალითი. ერთ მეფურეს ბაბლი დასდეს, ზენს მოჯამგირე ბავშვს საწავად და სცემო. მეფურემ თავი ასე იმართლა: რა ვნა, ძლიერ ცუდი ხეცევილი, ბავარი ძილს უჯვრს და ვერას გზით ვერ დაგვიფარავს. გამოძიებამ აღმოაჩინა, რომ ბავშვი მთელ დამეს მუშაობდა ფურენში, დღისითაც ათას საქმეს აკეთებდნენ და ძილის ნებას არ აძლევდნენ. ეს მხოლოდ ერთი მაგალითია; და ვინ იცის, რამდენი ათასი ბავშვი არის ასეთი საცოლავი.

რუსეთი

პეტერბურგის სამკურნალო გამგეობამ ციკკულიარიანი ბრძანება მისცა ყველა აფთაქსს, ებრაელთ ნუ-ღარ აიყვანთ შეგირდებდაო.

უცნობეთი

ინგლისში. ბრიტანის ფლოტის გაძლიერება საყოველთაო სურვილითაგან გადმოქცა. ამ დღებში სავაჭრო პალიტამ მიიწვია შეძლებული ფირმები; კონფერენცია გაემართო ფლოტის გაძლიერების შესახებ ლონდონის მილითოვით, ჯეროვანი ლონდონის მილითო. სავაჭრო პალიტა ლორდ ჩარლზ ბერესფორდის პროგრამით იხელმძღვანელებს ამ თხოვნის დასაბუთებაში, რომელიც ბერესფორდის იმ აზრისაა, რომ ინგლისის იმპერიაში დროს ორი მტერი ეყოლენ—საფრანგეთი ტრესეთი; ინგლისის ფლოტი ერთი მესამედით მაინც უნდა მეტი იყოს ამ ორ სხელმწიფოს ფლოტზედ. ეს პროგრამაა რომ შეიკრულეს, ინგლისმა უნდა გააკეთოს კიდევ 88 გემი, 30 ნაღობიანი გემი და სხვა. ამას დასჭირდება 23,240,000 გირანქა სტერლინგი და 13 1/2 წელიწადი. ინგლისმა უნდა დათმობოს ოსმალეთსან ეკუმული ლფონის ანუ სხვა, რომ ნათ-სადგური გაიმართოს.

ბიბლიოგრაფია

Маяк Нордау. Вырождение. Переводъ съ нѣмецкаго В. Генкена, съ предисловіемъ В. Авѣенко. — ეს თხზულება მაქს ნორდაუსი ძლიერ გავრცელებული ძიების დასავლეთ ევროპაში. ტბლი ეს წიგნი ბ-ნ გენკენის მიერ გადმოთარგმნილია რუსულად და, ეკვი არ არის, რუსეთშიც ძლიერ გავრცელები.

მაქს ნორდაუ თავის წიგნს უძღვეს ლომობროზის. წინასიტყვაობის მაგიერ წიგნში ჩართულია წერილი ნორდაუსი ლომობროზისთან და მის მოწოდებებთან. სხვათა შორის ამ წერილში ნათქვამია: „შოლოდ ერთი რამ დაგრჩათ თქვენ გამოურკვევლი; ეს არის ლიტერატურა და ხელოვნება. მე საგნად მაქვს ვისარგებლო თქვენი მეთოდით და მისი შეწყობით დაემატეკო, რომ ავტორების გადაგვარება ასობით მათ თხზულებათა ხასიათს დარმოშობა პატივსცემულნი აღტყვებენ მოდიან ისეთ თხზულებათა გამო, რომელნიც ამტკიცებენ შოლოდ მათ ავტორების ტინის სისულტეს, კუთა-მოკლობის და ტუტობის შეშლის. ერთი ნაწილი ამ წიგნისა შეეხება ტოლსტოის მოძღვრებას.

უხსოვთის წყრილი აბაპი

აღუქრის ბრძოლის დროს გასწევებულ მარშალის მაკ-მაქსონის ჯარი ერთსულ ერთს სიბრძნეში წუქრავდით იმსხვერპლად. უფად წარა დახანჯეს. მაკ-მაქსონი პირველი მივიდა წარსისთან და ხანს, რომ წყალში გახრწნა და გაქა-ქა უკან იმსხვერპლად ხანდა და სთქვა, კმ წუთას აჩქარა, ვინც ამ წყაროს წყალს აქვლავსო. ერთმა ჯარისკაცმა ახსნა, წუქრავდით მეტად ახლემბუღა, მარშალს თითოე კისრად, მაკმა-მაქსონს. ჯარისკაცს თითოე წარსთეს. ჩამოვიდა ხანსუ. ბოლოს მაკ-მაქსონს სთქვა: ეს სხარადო გავი შექმნე შენს და. უნდა უწამლობა. ამჟღად ეს გავი თავის მსხვერპლად დაქნა.

გაზეთ „Грѣхъ“-ს სწერის მოსკოვის გარესპირანდესტო: გარშაგის სასოგადო ბაბლოთეგში ჯერ ანოვანიტ კერტ ერთს რუსულს გაზეთს, რუსულს წიგნს, თუშეს მისედად არის ფრანგული, ბერძნული და ბოლომდე წიგნები და გაზეთები. არის გარშაგში მხოლოდ ორიად-სამოდე ბაბლოთეგ; ესე-ელებს მიერ გამართულია და აქ თუ შეხვდებით რამდენსავე რუსულ წიგნს. ეს ბაბლოთეგები შედგენილია მესაქრე-პისაგან წიგნების უდავით. ამ ბაბლოთეგში ანოვანიტ უწინადადგან ამოგლეჯულ მითხრობებს, ზოგაერთ წეროლებს და სხე.

საყურადღებოა, როგორ მისაქრელობას აძლევენ ჩანალები მექანიკის დარსებას. კანადანდესტოს, რომელნიც გარდა დაჰაგენს გესამესს, გუგად მღაერ დიდს პარტეას სიგნებს. სულ უგანსაქრელ დროს გესამესს გარდა დაჰაგენს: ერთმა 17 წლის უმაწადმა და ერთმა 76 წლის მოხუცმა. ამ უგანსაქრელს მხოლოდ იატომ მისცეს დაღობა, რომ შეეცდათ, რადგანაც უთქვამს წაგანს აჭრად მას შემდეგ, რაც ოცის წლისა შეესულა. ამ უგანსაქრელს გესამესს სტრუქტურას პირველად მისცეს ორი

არითმეტიკული გამოცანა. 1) სტრუქტურის უნდა გამოაჩვენებო. შეხანთ 18 დაუბის დამატრანს სოფრის ზედა ზიანი. 2) გემსად რომ 8,000 გასრა დაწყოთ ბრანქითა, თითო გასრა ბრანქია 13 ტუელა ჭადრდეს და 2/3 ტუელა მისიელ თითო გასრას დატრანს მი, სოლო ფუდის მაგერად ბრანქია გე, — რამდენი ბრანქია დატრადე-ბათ? 3) ვაქსუნად 10,000 გრად იუა და მხოლოდ ერთმა გამოაჩვენა ეს გამოცანა.

გასართობი

ნაშრომანმა სტეპა ერთხელ: „მედიცინა ხალხის ხოცვის ასწავლისო“. სახალისი მქმნამა ჰქვიათ: — „მაქსიმუმის დამკარბოელს ხელთახულ რაღას იტყვიო?“

ერთმა გლამამ მალერბას მოწალებს სიხოდა და თანჯ უთხრა: საიქონს ლმრის შეგვერებ და შენთვის ვილოცავო. მიუღრამა უპასუხა: — „რა მიწვევლობა ექმნება შენს ლოცვას წინაშე ღმთისა, რომელიც ამ ქვეყნად შიშოლილ სულს გართობსო“.

ერთხელ ვოლტერი და პირინი წაიხებნენ. პირინი ღღეს ძლიერ ნაწიერ პირინი მიუღა ფუნ-არბით ვოლტერის თითთან და კარბულ ცარკით დაწერა: „შეხუტ“ და ისე უკან წავიდა, ვოლტერმა ეს დანახა, ერთის სათის შემდეგ თითონ წავიდა პირინთან. პირინი ხსტად დარჩა და თავი „ზიანდ უთხრა: „მობრძანდით, ბნო ვოლტერი რისაგან არის, რომ თქვენს მოსვლით გამოაღმწერეთა?“. ვოლტერმა უპასუხა: „ღღეს დილით ჩემს კარბულდ ვნახე თქვენ მიერ დაწერილი თქვენი სახელი და ესლა ვიხტი ვაღიანდით“.

დეტემა

18 ნოემბერი

რომში. როგორც მოლაპარაკებები ახლან სრას, მალე უნდა შესდგეს ახალი კანონი პარლამენტის პრეზიდენტის კონარდლის მეთაურობით. პარიში. სპიულერმა იქისრა ახალის კანონების შედგენა. მარსელიდან იუწყებიან, რომ მიწურში აბოვს იარაღი ანარქისტებისა და სამი კაცი დაპატიმრეს.

19 ნოემბერი

ბერლინი. აქ არ იციან, შეიძლება თუ არა ბრალი დასდონ ანარქისტებს იმპერატორისა და კაროის წინააღმდეგ ბოროტ-განზრახვისათვის. გერმანიის შთავრობის სრულიადი არ განუცხადებია სურვილი საერთაშორისო ღონისძიებანი მივიღოთ ანარქისტთა წინააღმდეგო.

ჰენს. დეპუტატთა პალატის კომისიამ მოიწონა პროექტი საფრთხილო წესის გამოცხადების პრაგმაში.

პარიში. ჰუიკრობენ, რომ კანონი მირ ბერიე დანიშნულ იქმნება მინისტროსა სანტოს თამბელომარდ და გარემე საქმეთა მინისტრად.

როში. ჯერ არავითარი გადაწყვეტილი ცნობა არ არის საინისტროს კრიზისის შესახებ.

ვეტერბურგის ბირეა, 16 ნოემბ.

Table with 4 columns: მარკა, მარკა, მარკა, მარკა. Rows include various items like 'მე-მანაინი', 'საქმის კუბონი', 'მანაინი ვერცხლი', etc.

განცხადება

ქუთაისის ქალაქის უფსო სამეურნალოში, რომელსაც განაგებს ქუთაისის სამეურნალო საზოგადოება; მიიღებენ ავადყოფილთა 11 საათიდან 2 საათამდე დღისით შემდგენი მტრნაღი: ა. ა. ბელანე, ი. მ. ბენდელტოვი, მ. ა. გორანოვი მ. გ. ძნელაქელ. პირნილოვი, ს. ნ. ლორთქიფანიძე, ნ. ვ. ლუმეკი, დ. ა. ნახაროვი, გ. გ. სოკოლოსკი, მ. ა. ფენოტერი, ს. ი. ხენიერი და ვ. ვ. შენგელიძე. სამეურნალო იმყოფება ბალახების ქუჩაზე, სტეფანოვის სახლში. (3-1)

გბილის ექიმი ა. ი. მრბელი

სოლოკელდ, საკუთ. სახლში №14-16 ავადყოფილებს მიიღებს: დღით 8-დან 12 საათამდე. საღამო 4-დან 6 საათამდე. კვირა-შაბი დღეებში დღით 8 საათიდან ნაშუადღევს 2 საათამდე. (150-125)

Advertisement for 'Глицериновое мыло' (Glycerin soap) by 'Брокеръ и Ко' (Broker and Co). Includes an image of a soap box and text describing its quality and availability in St. Petersburg.

გამოვიდა და ისელება ობურგეთში და ახალ-სენაკში კ. თავართობის მალაჩიაში და სხვაქალაქებში, სადაც-ც ქართული წიგნი ითლება

Advertisement for 'თამბაქო' (Tobacco) by 'თ. ს. გუგუნავს-მიერ' (T. S. Gugunavskiy). Includes text about the quality and price of the tobacco.

Advertisement for 'НИВА' (NIVA) magazine. Includes the title 'НИВА', the publisher 'С.-Петербургское книжное издательство', and subscription information.

Advertisement for 'გამოსაღები ხნობანი პირველი გერმო სამეურნალო' (First germological agricultural). Includes the title and contact information for the publisher.

Advertisement for 'საგამოაღები მიიღებენ' (We accept for publication). Lists various authors and their works, including 'ბ. ს. ნავასრდაანი', 'გ. მ. ჩაქაიანი', etc.

Advertisement for 'СОЧ. ДОСТОЕВСКАГО' (Works of Dostoevsky). Includes the title and information about the publisher and subscription.

Advertisement for 'НИВА' (NIVA) magazine. Includes the title 'НИВА', the publisher 'С.-Петербургское книжное издательство', and subscription information.